

NÉMETÚJVÁR ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:

Negyedévre 2 korona. — Félévre 4 korona. —
Egész évre 8 kor. — Egyes szám ára 20 fill.
Hirdetések és Nyilnterek díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő:

Dr. J. CSAPLOVICZS ELEMÉR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Németújvár,
43. sz. — Laptulajdonos: Bartunek Béla, hova
az előfizetési és hirdetési díjak küldendők
Kéziratok nem adatnak vissza.

Németújvári ügyek.

Dr. Adler Béla.

Lapunknak természetesen elsősorban azon ügyek pertractálása képezi feladatát, melyek különösen és elsősorban a németújvári járásra vonatkoznak. Ezen ügyek megbeszélésénél és objectív vizsgálatánál lehetetlen, hogy néha gáncs ne érje az egyes személyeket és intézményeket.

Személyes szimpátia vagy pedig animozitás soha nem vezet bennünket, hanem mindenkor csak járásunk haladására képezi azon vezérelvet, mely nekünk irányadóul szolgál.

Annál csodálatraméltóbb, hogy vannak egyesek, kik nem tudván megérteni, hogy a közérdeket szolgálván, a közönség bírálatát megtűrni kötelesek, ellentünk fakadnak, eljárásunkat rosszsalják, kik pedig mindenkörön csak a közönség érdekeinek szószólói vagyunk.

A sajtónak és pláne egy helyi érdekeket szolgáló lapnak eminens kötelessége, hogy dicsérje a dicsérendő-

ket, de egyuttal hibáztassa a hibázta-
tandókat.

A megbírált egyének vagy intézmények vezetői pedig tanulságot meríthetnek a bírálatból és eltüntethetik azon hibákat, melyek a közönség nemtetszésével találkoztak.

Csak így érhető el, hogy azon lazult kapocs, mely különösen a szegényebb elem és annak lakhelye között fennáll, ujaól megerősödjék. Aki a nép között forog, napról-napra hallhatja, hogy egy kisebb hatósági szekatura, egy helytelennek mutakozó intézkedés elegendőnek mutakozik arra, hogy az ez által érdekelt személyben a kivándorlás gondolatát megérlelje.

Bámulatos, hogy gazdaságok, melyek okmányokból és a telekkönyvből kítűnőleg, századokon át egy és ugyanazon család tagjai között öröklődtek át, mostanában egyik napról a másikra gazdát cserélnek.

És ha megkérdézi az ember, hogy miért teszik azt, akkor azt a stereotyp választ nyeri: máshol jobb.

Amíg ez az eset szórványosan fordult elő, addig meglehetett elégedni azon okadatulással, hogy mindig és mindenhol akadnak elégedetlen emberek, kik sorsukon mindenkép változtatni akarnak.

A tömegjelenséggel azonban más-kép kell fellépni.

Börtön és szigor nagyon keveset használ, ellenben megértés, elnézés csodákat művelhet. Akkor lehetetlenek lesznek azon esetek, hogy oly gazdaságok, melyek egynéhány évvel ezelőtt 5—6000 koronát értek, ma 3000 koronáért kaphatók.

A sürűbb népesség megkönnyíti az egyetek teherviselését, aránylag nem nehezíti a hatóságok munkáját, egészen véve pedig felvirágoztatja a járást, ami mindnyájunknak közös óhaja.

MEGHIVÓK

TÁNCMULTSÁGOKRA CSINOS KIVITELBEN JUTÁNYOSAN KÉSZÜLNEK
:: LAPUNK KÖNYVNYOMPÁJÁBAN. ::

A siker.

Nem rég zártak. Az egyik áruház előtt, csak úgy egészen véletlenül, elhalad egy fiatal ember. Külseje megnyerő, biztos fellépésű, vslasztékosan és finom elegantiával van öltözve. Lehet talán 24—25 éves. A kiöznlő lányok közül kiválaszt magának egy csinos szöktét, aki láthatólag hazafelé gyekszik.

A legelső saroknál eléri és megszólítja.

A leány: (emelt hangon) Távozzék kérem!

A fiu: (egész nyugodtan, mintha az imént mondottak nem is neki szólanának) Dr. Szilágyi vagyok ugye megengedi kedves nagysád? (félhangosan, mint aki magának beszé) Milyen édes!

A leány nem felel meggyorsítja lépteit, a fiatalember sarkában van s néhány percig a legkülönfélébb kérdésekkel próbálkozik; a leány közömbössége láthatólag nem érinti pedig az, — bár észrevehetőleg lassította az iramot, felé sem hederít s ugy tesz, mintha

nem is hozzá beszélnek. A fiu most melléje lép, kimért előkelőséggel meghajol és könynyedén megemeli a kalapját.

A fiu: Uri ember beszél önhöz bájos hölgy. Nyugodt lehet, egészen nyugodt. (nyomatékkal) Uri ember vagyok. dr. Szilassy. (kezet nyujt.)

A leány: (egy kissé zavartnak látszik, de elfogadja felé nyujtott jobbot) félenken (Mintha előbb Szilágyit hallotam volna.) Vas Piroksa vagyok Maga doktor?

A fiu: Én kérem ujságíró vagyok. Ujságíró, azonkívül ügyvédjelölt. A „Pesti Kürtnek“ írok. Ott jelenek meg a tárcáim. Olvasott már tőlem, Policrates álnév alatt? (kesztyűt huz) Részt vettem már az akadémia pályázatán is. (fitymálva): Még csak dicséretre sem érdemesítettek. (Legyint egyet a kezével) Na ja, protekció nélkül az ilyesmi nem megy. Tudja nem nagyon fizet az írás, itt még nem tudják eléggé méltányolni az erőket. (Hizelegve) De maga egy enni való teremés. Maga nekem éppen kapóra jön most. Eszményre van szükségem. Maga ihlettel fogja eltölteni énnemet. A maga személye gondolatvilágomba eszméket fog varázsolni. Minket írókat, amidőn teremünk, kell, hogy inspiráljon valami. Így például

Ön bájos angyal betölti (szeretne valami imponálóat mondani, de hirtelen nem jut eszébe megfelelő kifejezés) igen el fogja tölteni egész énnemet.

A leány: (nem igen érti a dolgot, de imponáló neki az író és költő) Maga ismeri a Molnár Ferencet? Én már láttam tőle két darabot, (gondolkozik) Elfelejtettem a címüket. De igazán szépek voltak. Az egyik négy felvonásos volt, a másik azt hiszem három. Jól mulattunk akkor.

A fiu: (adja az egykedvűt) Ismerem, persze, hogy ismerem. Együtt vagyok vele gyakran a „Körben.“ (egy gesztenyesütőtöghöz érnek, a fiu tíz filléért vásárol sült gesztenyét és egy finom, uri gesztussal át-nyujtja a leánynak.)

A leány: (kivesz belőle) Köszönöm.

A fiu: Csak vegye kérem magához, magának vettem.

A leány: (elteszti muffjába a kis csomagot) Ugy szeretek színházba járni, de sokba kerül. Az én keresetemből másre is csak szükösen felik. Szegények vagyunk. Az apám gyárban van alkalmazva. Gyári alkalmazotti. Csak, (zavartan) ne szeretné az italt. Ha iszik, olyankor, hogy is mondjam...

A fiu: (bolint a fejével) Brutális.

Elfogulatlan szemszög alatt.

(Folytatás.)

A hittudomány szempontjából teljesen mindegy, érvényes-e a leszámazás elmélete az ember testére is, vagy sem: mert a hit- és a természet-tudomány semmiben sem ellenkezhetnek egymással.

Ha csak egyetlen pontban is ellenkezének, nyugodtan tagadásba vehetnénk az Istent.

Következőképp: ha a természet-tudomány idővel esetleg be is vitatja az ember testének az állatiból való eredését, azzal a természetfölötti rendbe való tartozásunk még nem szűnik meg. Az elfogulatlan teológia a természet-tudomány és bölcsélet által bevitattott minden igazságot menten magáénak tekinti.

Most pedig térjünk át azon bizonyítékokra, amelyeken az úgy nevezet majomelmélet nyugszik, mert az állítólagos közvetlen állatösünk az emberszabásu majmok sorából emelkedett volna ki.

A zoológia, meg a paleontológia azon tényezők, amlyekre épült és nyugszik.

A zoológiai szempontok közül az összehasonlító anatomia az emberi testet az emlősök legfejlettebb alakjának tünteti fel. Nagy alak-tani meg-egyezősége szemléltet a csontvázban, a szervek és az idegrendszer kialakulásában.

Itt azonban az ember és majom teste közt fönnálló különbözőségeken sem szabad könnyelműen keresztül-gurulnunk, mert e tekintetben főleg a Röntgen-fényképezés egyre mélyíti a

kettő közti szakadékokat. Walkhofnak az ember és állat combcsontján ejtett kísérletezésénél beigazolódott, hogy nemcsak a csontdarabok, de még a csonttörödékek Röntgen-fényképezésekor is legott felismerhető, emberé, vagy pedig majomé az illető testrészt.

Figyelemre méltó tény a koponya-ürben fellelő óriási különbség is: holott az emberszabásu majmok szem-beszökölög testileg nagyobb térfogatnak, koponyaüregük háromszorta-négyszerese is kisebb.

Ezenfelül az ember agyveleje ötvenszer nehezebb a gerincvelőnél, míg a gorilláé csak 20—17-szer sulyosabb, mint a gerincvelője. Az előbbi koponyatöredge 25-ször mulja felül a szemüregek nagyságát, a gorilláé csak 6-szor, az orangutáné 8—9-szer, csimpanzé 8-szor, az amerikai platyorhinaké 4—8.5-szer. Az ember indexe 123 és 170 közt változik, míg a majomé 98 és 51 közt. Az ikcsonti szög is fordított arányban fejlődik...

A biogenetikus alaptörvény szemre még erősebb kapcsolatot teremt. Eszerint ugyanis az egyednek a születésig történő fejlődése rövidített és gyors ismétlődése a törzs fejlődésének. Miként minden állati embrió, az emberi is sorban magáig ölti fajősei alakját; a régiebbekét előbb, a közelebbiekét utóbb. Egyéni rövidített és gyors fejlődésében oly sajátosságokat szemléltet, melyeket a most élő alsóbbrendű állatokon állandó tulajdonságokként tapasztalunk. Van idő, midőn a halak, békák, gyíkok, madarak... majmok alakjait tünteti föl. És nemcsak a külsején, de még a belsején

is, például a szíven, érrendszerén... az alsóbbrendűség hasonló jeleit látatja.

A biogenetikus alaptörvényhez Häckel még a következőket fűzi: „Elsőrendű embriológiai tény, hogy az ember s a többi gerinces embriója fejlődésük korai idejében külső alakra és belső alakra lényegesen megegyeznek. Ugy, hogy az embernek, majomnak, kutyanak, házinyulnak, sertésnek s juhnak csirái egymástól meg nem különböztethetők“.

A biogenetikus alaptörvény alaphibája, hogy a tények figyelembe vétele nélkül készült. Vizsgáljuk meg csak egy \dagger fokozatát az egyén fejlődésének s következtessünk abból a törzs fejlődésére. A négyhetes emberi embriónak feji része hatalmasan kifejlődött s beszédes ellenmondásban van a többi testrészekkel. A biogenetikus alaptörvény igaz volta esetében azt kellene állítanunk, voltak oly előideink, melyeknek agy- és gerincveleje hatalmasan kifejlődött, míg a többi részeik, például a belek, a mozgási szervek teljes fejletlenségben maradtak vissza s ilyen állapotban éltek önállóan.

Häckel az alaptörvény ezen logikus következményét akként enyhítette, hogy a törvényt egyszerűen módosította. Megkülönböztette a Palingenesistól, azaz a zavartalan fejlődésmentől a Cenogenesist, vagyis a megzavart fejlődéstörténetet, amely szerint tudni illik az egyén fejlődéséből itt-ott kimarad, vagy eltolódik az ősök fokainak egyik másik része; továbbá az embrió fejlődésmentébe új szervek fokozatok ékeződhetnek, amelyek mint másodlagos szerzemények a törzs fejlődésmentével semminemű összefüggésben sincsenek.

Tehát a természet szerinte az egyén fejlődésében a törzs ősi fejlődésmentének egyik-másik fokát kihagyja, megmástitja, új hozzátoldásokat eszközöl... vagyis a természet maga hamisít...

Mindenekelőtt ki kellene mutatnunk, hogy az ember embriója valóban átmegegyezik az alsóbbrendű állatok alakjain; vagyis, hogy *tényleg* hal, béka, gyík... majom. Már pedig azt ki nem mutathatjuk. Ellenkezőleg, nyomós érvek szólnak amellett, hogy a látszatos azonosság voltaképpen csak hasonlóság. Ugyanis számos állatnál is tapasztalható, hogy embriója fejlődése idejében tőle egészen idegen előtű állatok külsejét utánozza, de azért még sohasem válik azzá, amit utánozott: mert mindenütt csak az embrióba illesztett belső elv a döntő

A leány: Az. Én...

A fiu: (Már nagyon untatja ez a téma, kellemetlen neki is szeretné másra terelni a beszélgetést; hirtelen közbevágy) Nézzé kérem, ha úgy szereti a színházat, hát én a legnagyobb készséggel állok rendelkezésére. Igaz ugyan, hogy nem most, csak hat hét múlva. Ugyanis a szerkesztőség jegyét használom; a földszintre szólnak, kettő egymás mellett, az első sorban. Jelenleg más a soros, de akkorára visszakérülnek ismét hozzám. Majd együtt megyünk jó lesz?

A leány: (nagyon örül) Igazán szép öntől. Már előre is köszönöm. (a tuloldáira mutat) Arra lakunk, a negyedik utca a saroktól.

A fiu: Ha megengedi hazáig kísérem. Mi is a bájos neve? Piroska. Lássa Piroska holnap, vasárnap összejöhetnénk, délután, kellemesen elszórakozunk majd. Eljön?

A leány: (Habozni látszik) Kérem én nem érek rá, el vagyok foglalva holnap, nagyon el vagyok foglalva.

A fiu: Olyan szomorú az egyedüllet, plána ilyenkor vasárnap, olyan sivár. Jöjjön

el, boldoggá tesz, ha igent mond. Majd kísérelünk a Ligetbe.

Egészen kitavasodott (páthosszal) És tavasz van a szívekben is; magának meg tudom van szíve. Hol várjam?

A leány: (már nem habozik, csak a forma kedvéért tévovázik néhány pillanatig) Itt a körut sarkán, ahol befordultunk; öt óra körül; de most már isten vele itt lakom a negyedik házban.

A fiu: (megfogja a leány kezét és megegyezően, hosszan a magáéban tartja) Hát akkor öt órakor délután a körut sarkán, amerre jönnék. De biztosan ott legyen ám. Ne feledkezzék meg róla.

A leány: Egész biztosan. És most az Istent önnel. (besiet egy bérkaszánya udvarába.)

A fiu: (utánna néz egy darabig, aztán megfordul, elmosolyodik, simit egyet a bajszán és elégtlenül szól önmagához) Csinos truska, egész jó fogást csináltam.

Ehrlich Jenő.

tényező, amelynél fogva a tyúk embriójából mindig csirke, a majoméból csak majom, az emberéből pedig az idők kezdete óta állandóan csak ember fejlődik és sohasem akasztható meg valamely állat, például béka, gyík . . . majom fokán.

Ha az embriók lényegesen meg-egyeznenek, tévedéseknek is helyet kellene adnunk, ami még nem esett meg; tehát mindenyik már az alapképletben lényegesen más. Különben is a zoológusok ma már tisztában vannak ezzel.

A majom embriója is igen hasonlít az emberéhez, de csak a fejlődés bizonyos szakában, azon túl aztán annál szembeütőbb a kettő közötti különbség, minél jobban közeledik a majom a megszületéshez.

Ellenvenetik: a természet mítsem művel pusztá szeszélyből, következőleg az emberi embrió fejlődése alkal-mával megnyilatkozó alsóbbrendűség is csak az őseitől hátramarat örök-ségre vezethető vissza.

— Senkinek sem lehet kifogása az ellen, hogy a természetnek soha sincs tervében bennünket esetleg megtréfálni miértis be kellene bizonyítaniok, hogy az érintettem saját-ságok égyébre sem valók, mint a fájósok saját-ságainak az emlékeztelése. Mert, ha igazán szükségtelenek, haszontalanok, miért nem enyésztfeti el őket a természet? Minek engedi meg, hogy állandóan egyazon fokon maradjanak?

(Folyt. köv.)

Pater Agnell.

Németújvár — Szentelek.

Mennyit irtunk már össze e tárgyról, s — valljuk be, — mily keveset cselekedtünk! Félős, hogy most is, midőn esetleg a Magyar Általános Kőszénbányának már meglévő németújvári—pusztaszentmihályi pályájának átvételével a vasut építési költségeit lényegesen leszállítani lehetne, — megint csak régi bajunk üldöz! Csak beszélünk . . . Ilyen éhhetlenséggel pedig sehol a világon nem sikerült helyiérdekű vasutat létesíteni.

Németújvár, Szentelek, Pusstaszentmihály! fogjunk most már össze! Cselekedjünk már! Az idő rövid. Másfél év mulva megszűnik a Magyar Általános Kőszénbánya erdei vasutja; akkor, ha mi megint nem készülünk meg, szétrombolják. Kérjen a három község együttesen előmunkálati engedélyt egy Németújvár—Szentelek között létesítendő keskeny vágányu vasutra, s aztán

ne szűnjünk meg dolgozni, míg a vasutat dűlőre nem vittük.

Szerény nézetünk, egy keskeny vágányu vasut jobban felelne meg a vidék forgalmának, mint egy rendes vágányu vasut, mely óriási költségeinél fogva ugysem építhető ki. — Miután ugyanis keskeny vágányu vasut sokkal kevesebb költséggel építhető meg, mint a rendes nyomtávu vasut, pénzügyileg is egészséges az rentabilis alapon volna megoldható. Hogy a tisztelt olvasóközönségnek ezt példával illusztráljam, bátor vagyok fel-említeni, hogy például Kőrmend—Németújvár vasut építési tőkéje kerek 2 millió korona, évi jövedelme a jelenlegi erős fa-szállítás idejében is alig haladja meg a 40 ezer koronát, tehát jövedelmez 20 százalékot. Ezen vasut — magas építési tőkéjét tekintve — belátható időn belül nem is fog annyit jövedelmezni, hogy az pénzügyileg rentabilis vállalat lenne. Ellenben ha a németújvári—szenteleki vasutat keskeny vágányuá építenék ki mi tán egy 600.000 koronába kerülne, jövedelme pedig már az első években 30000 koronára tehető, máris 5 százalékot jövedelmezne, s így mint vállalat is rentabilis tekintve azt, hogy a járás lakosságának zöme, mindegy 30000 lélek — a németújvár—szenteleki vasut érdekszférájában lakik a németújvári hetivásároknak ezzel beálló fel- lendülés pedig élénk forgalmat létesí- teni — bizonyosra vehető.

Nem hagyható figyelmen kívül az a kedvező hatás sem, mi a kőrmend—németújvári vasut jövedelmezőségére nézve ezen vasut kiépülése által beál- lana. Ugyanis a németújvári járás északi részének egész áruforgalma, — mely eddig stájer vasutakon bonyolítottatik le, — a kőrmend—németújvári vasut vonalára terelődnék.

Lássunk hát munkához! Igaz, férfiaknak való munka ez. S ha azoknak tartjuk magunkat, kell, hogy becsület- tel végezzük el ezt a munkát is.

Felhívás.

November elsőjével lapunk a második negyedbe lép. Ekkor előfizetőink, illetőleg az előfizetők részére új előfizetési negyedet nyitunk és amikor ezt tesszük, kötelességünknek tartjuk kinyilatkoztatni, hogy lapunk fenn- állása az előfizetők számától függ. Ha mindazok, kik átörökkel velünk a kiütést és eddig is szolgált estjaink fontosságát; ha mind- azok; akik egy magyar nyelvű lap rendkívüli jelentőségét e határszelet járásban felfogják, ha mindazok, kik szeretett magyar nyelvünk ter- jesztését kötelességüknek tartják és így méltó- nyosnak és egy e állt szolgáló lapnak támoga- tását — előfizetőink sorába lépnek, akkor e

lap megfelelő céljának és fennállása biztosítva leendő örökre.

Az új előfizetési negyed küszöbén felhív- juk azokat az érdeklődőket, kiknek lapunk a mai napig járt és azt el is fogadták, hogy az elmúlt negyedre még hátralekös előfizetési díjakat megküldeni sziveskedjenek, mert hisz a lap elfogadása által — közhit szerint is — a díj fizetésére erkölcsi kötelességet vállaltak. És mi tudjuk és hisszük, hogy a díjakat be is küldik és kérjük is, mert lapunk kizárólag csak az előfizetők nagybesszű támogatására van utalva és onnan várja a fenn tartásához szük- séges anyagi támogatást.

Előfizetési árak:

Negyedévre	2 K.
Félévre	4 K.
Egész évre	8 K.

HIREK.

— **A kegyelet.** Halottak napja előtti estén, e hó 2-án, mult vasárnap, az élők tisztelete a halottakkal szemben lélekemelő nagyságban nyilatkozott meg. A kies fekvésű temetőnkben minden sir fölött égett a szüretet lángja, mely visszatükrözöje és bizonyítéka ama szeretetnek, ama kegyeletnek, mely az élőket köti és fűzi az elhalt, tőlünk eltávo- zott szeretett halottakhoz. Tündéres fényben uszolt a temető és azt a halottak emlékének áldozók sokasága töltötte be minden talpa- latnyi helyet. És mikor a tündéres est a halál létezésének hitét erősítette meg lelkiük- ben, mikor az elhaltakért sok könny ömlött az e földön maradt családtagok és ismerősök szeméből, akkor a köztünk élő szegény, ei- hagyatott tudóbelegek segítésére a gyűjtő iskolás gyermekeknek szívesen adtuk fillére- inket. Szívünk is érezte, hogy jót tettünk.

— **Személyi hírek.** Dömötör Lajos, németújvári főszolgabíró 10 napi szabadsá- got vett ki és ezt Budapesten tölti. — Szől- lössy János, körjegyző 14 napi szabadságra eltávozott városunkból.

— **Megyebizottsági tagválasztá- sok.** A németújvári járásban több megye- bizottsági tag esik ki és ezek helyéért erős küzdelem indult meg már is. A választások valószínűleg december hó utolsó napjaiban fognak lefolyni.

— **Kinevezés.** Dr. Herbst Adolf ezredorvost a budapesti 6. sz. helyőrségi kórházhoz törzsorvossá nevezték ki.

— **Névmagyarosítás.** Engel Soma, jogszigorló, ki lapunkba több cikket irt jelenleg budapesti lakos, dr. Engel Sándor körorvos fia, vezetéki nevét belügyminiszteri engedéllyel „Eendrényi“-re változtatta.

— **Segédjegyző választás.** Szent- elekén e hó 6-án volt a megíresedett segédjegyzői állás betöltése. Két pályázó volt, kik közül az egyik a választás előtti nap visszavonta folyamodványát. Így egy- hangulag megválasztották Rácz Adolf eddigi volt pusztaszentmihályi segédjegyzőt.

— **Elmebeteg.** Dr. Zilaki Zoltánt, jbirósági jegyző, ki az itteni bíróságnál is működött — a napokban vették el — jelen- legi állomáshelyéről Zalaegerszegről a lipót- mezői elmeógyógyintézetbe.

— **Kabaré.** A kabaré multság meg- hívói e hét elején lesznek szétküldve.

— **Uj nimród.** Kneffel József, a korona szálloda tulajdonosa, kibérelte a ganócsi vadászterületet és vadászjegyet váltott.

— **Veszélyes út.** A vasut felé vezető uton, nem messze a belső híd-től, egy meglehetősen nagy helyen bedőlt a föld és lyuk keletkezett. A sülétben már többen beleléptek ezen mélyedésbe, mely már hetek óta hirdeti, hogy nálunk nem törődnek az emberek testi egészségével és nem fordítanak arra gondot. Most az esőzések következtében megnagyobbodott a lyuk, mert a széle folyton bomlik és hiszünk, hogy most már majd olyanok is észre veszik, akiknek gondoskodni kellene, hogy az a lyuk eltűnjön és az ut veszély nélkül legyen járható.

— **Szegény szalonkák.** A német-szentgróti vadászterületen rossz napjaik vannak a szalonkákknak. Mult számunkban adtunk hírt arról, hogy dr. Polczer Dezső és Götz Jakab 4 szalonkát lőttek és az elmult héten ismét ennyit ejtettek.

— **Időjárás és világítás.** Esős, sáros, ködös az idő. „A szép napoknak már vége” és ránk köszöntött az esős ősz a maga valódi bosszantóságban. Az elmult héten mindig illetve csütörtöki szép, meleg napos időnk volt. Csütörtöki beborult az égboltozat és szép lassan, csendesen kezdett el esni az eső. Váratlanul kitisztult péntek reggelre — de úgy látszik csak, hogy mutassa, hogy még lehet szép idő is, mert dél felé már ismét esett az eső. Most látni és érezni egy jó utnak hiányát városunkban. A járda ahol van, ott is rossz. Kiálló hegyes kövek, melyek még nehezebbé teszik a járást, az uttest maga pedig gödreivel néhol térdig érő vizet gyűjt össze, úgy kilószám ragasztja a sarat az ember cipőjéhez. Az uton már most nem segíthetünk, de azt kérhetjük a községtől, hogy legalább legyen rendes világítás és az a pár lámpa égjen is mindig, ne csak néha-néha, ne kelljen az embernek botorkálni és félve keresni a kissé jobb utat. Semmi sem bizonyíthatja jobban a világítás elégtelenségét és nem teljes megfelelő voltát, mint az, hogy majdnem mindenki kézi lámpással jár-kei városunkban az utcán.

— **Elhalasztott országos vásár.** Az alsósági ugyszintén a jánosházai vásárt bizonyítan időre elhalasztották, mert mindkét község környékén a sertések között száj és körömfájás uralkodik.

— **Uj katonai rendelet.** Gyakran fordulnak elő olyan esetek, hogy tényleges hadseregbeli egyének az illetékes katonai lelkészek mellőzésével kötnek házasságot. Ez alkalomból a katonai hatóságok legutóbb a következőket tették közzé: „A katonai anyakönyvezési szabályzat értelmében a házasságkötésre vonatkozó okiratok, az illetékes lelkész kezeihez, a házasságot kötni szándékozó állománytest parancsnoksága közlése átszolgáltatni, az esetben is, ha az esetet polgári lelkész végzi. Együttal megjegyzendő, hogy olyan állomásokon,

ahol katonai lelkészek vannak, születési esetek csakis ezeknél, nem pedig polgári lelkészeknél jelentendők be, avégett, hogy ezek a születési esetek a katonai anyakönyvbe legyenek iktathatók.”

— **A halál torokában.** Mészáros Lajos szarvasi gazda a napokban a nádasban foglalatokodott. Észre sem vette, hogy egy farkas veszedelmesen közeledik feléje. Egyszer csak a farkas rátámadt. Mészárosnak nem volt fegyvere, de szerencséjére sikerült a farkast megfojtania. Súlyos sérüléseket szenvedett úgy, hogy kórházba szállították.

— **A gondozási költségek megtérítése.** Ha az illetékesi község a községben részelt egyének a tartózkodási községtől való átvételét elmulasztja, a további gondozási költségeket a tartózkodási községnek megtéríteni tartozik. Az illetékesi községek erre való hivatkozással gyakran csak az illetékes megállapítása után fölmerült gondozási költségek megállapítása előtt felmerült ilyen költségek fizetését azonban megtagadják. A belügyminiszter most kiadott körrendelete szerint ez az eljárás fennálló jogszabályokba ütközik. A közsegélyre szorultakról az illetékesi község köteles gondoskodni s így az illetékesi községet terheli mind az a költség, amelyek a közsegélyre szorultak után felmerültek s a tartózkodási község által előlegeztettek.

— **Lemondott.** Tisztes munkában ösztült meg egy derék polgártársunk. Hosszú éveken át szorgalmasan dolgozott, fáradt és gyűjtött. Most már pihenni vágyik és megérdemelt nyugalmat óhajt. Ezért mondott le bogsnár iparáról Csár István, baksafalvai lakos.

— **Hirtelen halál.** E hó 6-án déltájban Horváth Nándor vasuti alkalmazott vigan sietett haza felé a vasuti utcában. Egyszerre csak öszesedett Székhűdés érte. Délben már meg is halt.

— **Mérvizsgálat.** Katonai és polgári hatósági kiküldöttek jelenlétében lesz folyó hó 18-án délelőtt a főszoigabirói hivatal előtt a magán-mérvizsgálat.

— **Szerencsétlenség.** Szerencsétlenség történt e hó 6-án Kiskolozsvárott egy hegyi házban. A végrehajtó jelent meg egy háznál konzumnálni a szerzett jogok vég kifejlődési folyamatát — és ingó árverést tartani. Az elárverezendő ingóságok összeresésénél segédkezett az egyik végrehajtó Sleder Istvánné, ki a padlason is átkulatott mindent. Mikor azután a felállított létrán leakart jönni — megcsuszott és arca esett a földön. Jó ideig tartott míg elvesztett eszméletét visszanyerte. Több erős sérülést szenvedett arcán, mellén és kezén.

— **Segély a kiscgazdáknak.** A földmivelésügyi miniszterium a kiscgazdák részére ingyen ad ojtó-anyagot, hogy ezek felhasználásával megszűnjék az állatok között nagy mértékben terjedő köröm- és szájfájás.

— **Küldötták hazánkból.** Stankovics Milos, orvostanhallgató, belgrádi lakos

a belügyminiszter Magyarország területéről küldött, mert Belgrádban hazánk ellen izgatott.

— **Bélyegmentesség a véderő ügyekben.** A honvédelmi miniszter értesítette a vármegyét, hogy az új véderőtörvény értelmében a benyújtandó összes beadványok, jegyzőkönyvek és a segédíratok bélyegmentesek. Tehát bélyegmentességet élveznek a kedvezmények elnyerése, a tartózkodási helyen való sorozás megengedése, a fegyvergyakorlatok elhalasztása stb. tárgyában kelt beadványok, valamint a hatóságok által katonai ügyekben hozott határozatok elleni felebezések is. Egyetlen esetben van bélyegkötelezettség, ha tudniillik az, aki törvényellenes állítás vagy besorozás következtében kárt szenved, a hibás féltől kártérítést követel. Az idevonatkozó beadványok és iratok felbélyegzendők.

— **Iparengedély.** Ugy látszik városunk erősen halad előre Uj üzletek nyílnak meg egymás után, melyek feltétlenül csinositják szép kirakataikkal az utcákat. Mult héten ismét új iparengedélyt adott a főszoigabirói hivatal. Scloder István kért és kapott is engedélyt játék-bazár nyitására. Az új üzlet a napokban nyílik meg.

— **Ösintalan gyerkőcök.** Csaknem végzetessé válható szerencsétlenség történt tegnapelőtt délután a főszoigabiró háza előtt. Ugyanis két iparos-tanonc asztalos-kocsin ereszkedett le a lejtős uton és mivel a kocsi kormányát tartó fiu karja gyengének bizonyult, oly erővel vágta a kocsit Sóskut felé vezető ut korlátjához, hogy a szemtanuk rémületükben azt hitték, hogy a két fiu menthetetlenül veszve van, de a végső pillanatban sikerült nekik leugrani és így az ijedségen kívül nagyobb bajuk nem történt. Ajánljuk a racionálankodó fiukat rendőreink figyelmébe, mert ily cselekedetükkel veszélyeztetik a járókelők testi épségét is.

— **Megkezdtek a halászást.** A németújvári gróf Draskovich-féle halastóban a héten megkezdtek a halászást Sipo Bertalan vezetésével, de az esős idő miatt abba kellett hagyni és csak napok mulva folytatják újra.

— **Névjegyet, levélpapírt, borítókezeléses kivitelben jutányos áron készít** Bartunek Béla könyvnyomdája, Németújvár.

— **Verekedés.** Mann János és Pölcz Károly 18 éves körtvélyesi suhancok a falu korcsmájában öszeszédalokoztak és megbicskáltak egymást. Feljelentették őket.

— **Köröznek egy katonaszökevénynt.** Mulcsét István úgy látszik nem osztzik a költő nézetével, ki a katonai életről így zeng: „Szép élet, jó élet; soha jobb, soha jobb nem lehet”. — Mulcsét István a 18. honvédegyalozrednél szolgált, azaz csak kezdett szölgálni, mert bár rövid idő mulott el október 9-ike óta, már is megunta a dolgot és alkalmas pillanában megszökött. Most körözik a szökevénynt és bizony

KÖNYVNYOMDA ÁTHELYEZÉS! :: 1914. évi január 1-étől könyvnyomdám teljesen átalakítva a gróf Draskovich-féle új, modern bérpalotába helyezem át. További szives pártfogást kér tisztelettel BARTUNEK BÉLA.

nem rövidítette meg a kaszárnyai életét a szökés, mert ha elfogják — szép kis bűntetés vár rá.

— **Lopás.** Benkó Mihály, felsőöri lakos, a németújvári vásárról hazafelé hajtatott. A napi fáradságok erősen éreztették hatásukat és embertünk a kocsin elaludt. Ezt felhasználta valami arra felé haladó ember és ügyesen leakasztotta a Benkó nyakán lógott pénztárcát és elvitte — persze tartalmával együtt. Benkó félébredve később — megijedve látta, hogy a tárcsa és a benne volt 120 korona hiányzik. Ismeretlen tettes ellen feljelentést tett és ennek folytán meg is indult a nyomozás, de eddig még nem tudtak a tettes nyomára jutni.

— **Elmebeteg.** Lapunk egy előbbi számában megírtuk, hogy egy eszelős idegen asszonyt fogtak el az emberek Németzentgrótt határában. Az asszonynál sem írás nem volt, sem beszélni, írni nem tudott. Most 6-án bátyja — ki nővérét kereste — eljutott ide városunkba is és felismerte nővérét. Az asszony Gauthier Mária fürstenfeldi lakos, ki hazulról elszökött és bujdosása közben jutott Németzentgróttig. Bátyja hazavitte Fürstenfeldre.

— **Lakást** akar kiadni, vagy bérebe venni, hirdessen lapunkban. Egy hirdetés **80 fillér.** Hirdetése biztos sikerre vezet!

— **Tanonc** felvétetik Lutterschmiedt Ferenc kereskedőnél, Németújvár.

KÖZGAZDASÁG.

GABONA-ÁRAK.

Németújvár, 1913. évi november hó 7.

Latzer Mózes Fia cég jelentése.

Az árak 100 kilogrammonként értendők

Buza	--	--	--	19.40	--	19.50
Rozs	--	--	--	16.	--	16.
Árpa	--	--	--	16.	--	16.
Zab	--	--	--	14.	--	14.
Tengeri	--	--	--	20.	--	20.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Műhlwinklieknek: Válasz jövőszámában. Elfoglaltságom és szombati távollétem miatt mos lehetetlen volt felelni.

Szenteleki tudósító. Cikk azért jelent meg most, mert mult szombaton ért ide; a kettős ünnep miatt pedig lapunk már pénteken este kész volt. Kérek mások is hirt.

Nyomdásztanoncnak

egy jó házból való fiu teljes ellátással felvétetik Slavik Ferencnél Körmenen.

SAJTÓ alatt és a legközelebb megjelenik a „Magyarország Monografiája” s több történelmi mű felhasználásával összeállított történelmi munka, mely a németújvári vár történetét ismerteti a legrégebb idők napjainkig. — A könyv címe:

a „Németújvári vár története“

Összeállította: Haám Gyula.

CSARNOK.

Életem naplója.

(Egy elszakított levél.)

Elérkezett az előadás napja. Az előadás elején a deák kori drukkk vett erőt rajtam, azonban nagynehezen leküzdöttem s zavar nélkül játszottam szerepemet. Mint említém már szerelmim vallomás van a szerepem végén. Sikerült zavar nélkül elmondanom, de azért mégis megtörtént a végén életem katasztrófája, Ugyanis kifelé ment a szinpadrol a hölgy fülébe sugám:

Bárcsak teljes szívből játszottuk volna. Ő rám nézett s vállamra tevő kezét.

— Nem vette észre, hogy a valót játszottam?

— Ő igen — s karjaimba zárám. Én a zsurigori askéta újra boldog lettem?

— Ifju barátom ne itélj el!

— Ez volt életem katasztrófája, bárcsak ne történt volna meg soha Röviden beszélék, mert érzem, hogy a szenvedések felidézése a sirba fog vinni.

— Szivem bálványát, kívül első vallomásunkat a nagy közönség előtt tartottuk fél év mulva mint feleségemet köszöntöttem.

— Ne itélj ifju barátom... s te földi hívő az gondoldod öreg askéta barátod boldog?

— Volt egy fél évig, ha ezt ugyan boldogságnak lehetett nevezni. Előadom, hogy miért...

— A feleségem, mint neveztem e nőt, csak barátom unszolására jött hozzám nőül. Ő bárcsak sejdítettem volna vőlegény koromban a valót, hogy menyasszonyom, barátom kedvese s csak az ő unszolására jött hozzám, mert barátom gazdag volt s szülői ellenezték házasságát e nővel.

— Ezt a dolgot ők előre tervezték mert így jobban összejöhettek s baleknek megfogtak engem. Házasságunk első felévében tudtam meg ezen aljas tettet s hozzá még feleségem, mint neveztem a gyöngéd nem e szörnyét, nyíltan be is vallotta Ők előre tervezték, hogy én majd el fogom Őt venni.

Tervük sikerült, azonban szétrontottam egy fél év mulva.

— Képzelik ugyebár boldogságomat s annak tartósságát. Válopört indítottam, mit sikerült megnyernem s e nő elhagyta hajlékomat s nevemet, mire én is elköltöztem a vidékről s visszatértem az asketikum életre, de oly értelemben, hogy szobámat sem hagyom el sőt ujabban el sem hagyhatom.

— Az utánna való vágy emészlett egy darabig, — mert megvallva az igazat szerettem; — mit egy szigorú élet váltott fel, úgy, hogy bele betegedve öreg gazdaszonyom ápol. Sokáig nem tart, az vigasztal.

— Kedves ifju barátom! Midőn öreg askéta barátod sorait olvasod szánjad meg őt. Nézzed, szeretett megcsalva lett s szigorú életet folytatott, hogy visszavonulva várja utolsó perceit.

— Sajnáljad őt, mert hisz te is fogsz szeretni; de fiam szivedre vigyázz.

Ifju barátom nyugodtan hallom itéletedet. Itélj el...

(Vége).

Halmos Ferenc.

1913. V. 211—2.

Árverséi hirdetmény.

Atulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a németújvári kir. járásbírósnak 1913. évi. V. 211—2. számú végzése következtében dr. Brach Ernő wieni ügyvéd által képviselt Cosmanos Vereinigle Textil und Druckfabrigen wieni cég javára 400 kor. s jár. erejéig 1913. évi október hó 8-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján le és felül foglalt és 650 koronára becsült következő ingóságok u. m.: 1 tehén és 3 darab sertés nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a németújvári kir. járásbírósnak 1913. évi V. 211—2. számú végzése folytán 400 korona tőkekövetelés, ennek 1913. évi szept. hó 9-ik napjától járó 6 százalékos kamatai, egyharmadszázalék váltódíj és eddig összesen 34 korona 70 fillérben bíróság már megállapított költségei erejéig Szentelek községben leendő megtartására **1913. évi november hó 18-ik napjának délutáni 3 órája** határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legfőbbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felül foglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Németújvár, 1913. évi november hó 6-án.

Mareczinka Dezső,
kir. bír. kiküldött.

STEHLIK FERENCZ

MŰKÖNYV KÖTÉSZET
□ FELSŐÖR. □

:- SPECIÁLISTA MINDENFÉLE TAKARÉKPÉNZTÁRI FŐ- ÉS MÁSOLÓ-KÖNYVEKBEN. TINTÁK, IRÓSZEREK KICSINYBENI ÉS NAGYBANI ÁRUSÍTÁSA.:

Nyul darabja 3 korona. Őz kilója 1 kor. 10 fillér.

Fácán drbja 1 kor. 80 f.

Fogoly drbja 90 fillér.

Szarvas kilója 50 fill. Vaddisznó kilója 70 fillér. Szalonka drbja 1 kor 70 fill.

Bármily mennyiségben mindenkor vesz:

Hodossy Gyula, Körmenen.

FRANCIA „LANYS”-CUKORKA

köhögés ellen biztos hatású;
rekedtség ellen gyors hatású;
hurut ellen kitűnő hatású;

(PASTILLES LANYS)

Kapható a németújvári egyedárusnál:

Lutterschmiedt Ferenc úrnál.

Kiss Károly

kőfaragó és szobrász
Körmend, Rákóczy-utca 23.

Készít és nagy választékban
raktáron tart mindenféle
siremlékeket
szobrászati műveket a leg-
egyszerűbbtől a legfinomabb
és legmodernebb kivitelig.

Olcsó árak! — Olcsó árak!
Pontos kiszolgálás!!

Hirdetéseket

felvesz a
kiadóhivatal.

U.K. TEAS
AZ UNITED KINGDOM
TEA COMPANY LONDON
**A VILÁG
LEGJOBB
TEAI!**

Főraktár Németújvár és vidéke részére:
Lutterschmiedt Ferencnél, Németújvár.

Két szoba

konyha, kamra stb. hozzá-
tartozó mellékhelyiségből álló
utcai lakás 1914. január 1-re
kiadó. :: Esetleg azonnal is.
Cím e lap kiadóhivatalában.

KEIL-LAKK

„Keil-Lakk“-nál jobb máz nincsen
Asszony mondja: ez a kincsem!
A padló úgy fénylik tőle
Nem is kell sok máz belőle;
Kevés munka, semmi kín,
Barna, vagy porszürke szín,
Figyelmet csak arra tegyen,
Hogy az mindig „Keil-Lakk“ legyen!
Ajtó, mosdó, ablakpárkány
Oly fehér lesz mint a márvány.

Ha „fehér Keil-Lakk“-ot veszünk
S vele mindent jól befestünk.
Konyhabutor, asztal, szék,
Itt van „Keil-Lakk“ azurkék,
Kertibutorit fessünk zöldre,
Gyermekeknek öröme.
„Keil-Lakk“-ból van minden szín,
Kék, piros, zöld-10. marín.
Szóval: ház vagy nyárilak,
Mindig legyen ott „Keil-Lakk“!

Mindenkor kaphatók:

LUTTERSCHMIEDT FERENC CÉGNÉL, NÉMETÚJVÁR

Körmend: Heiszig Lajos Szombathely: Kaiser Lajos.

BARTUNEK BÉLA KÖNYVNYOMDÁJA

Németújvár, 43. sz., Kovács Gyula-féle ház.

Mindennemű nyomtatványok izlésesen, gyorsan és jutányosan
készülnek. Névjegyek, eljegyzési kártyák, báli és esküvői meg-
hívók, gyászjelentések azonnal elkészítetnek. Kereskedelmi és
hivatalos nyomtatványok, falragaszok, levélpapírok, levelezőlapok,
borítékok, etlapok stb. pontos kivitelben s jutányos áron.

A „Németújvár és Vidéke“ kiadóhivatala.

A lap részére előfizetések ide küldendők. Hirdetéseket a leg-
előnyösebb díjszabás szerint elfogad. Állandó hirdetőknél nagy
engedményt ad. Kérjen mutatványszámot!